

کنگره بین المللی علوم و مهندسی

آلمان - هامبورگ

اسفند ماه ۱۳۹۶

تعیین تقویم زمانی مناسب برای گردشگر در استان مرکزی با استفاده از شاخص دمای معادل فیزیولوژی (PET)^۱

زهرا شجری*

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی گردشگری، دانشگاه پیام نور، ایران ، zahra_shajari@yahoo.com

چکیده

استان مرکزی بخشی از فلات مرکزی ایران است که بین رشته کوه های البرز و زاگرس و در مجاورت کویر مرکزی قرار گرفته است که به همین علت دارای تنوع آب و هوای می باشد. با توجه به اینکه این منطقه دارای جاذبه های طبیعی و فرهنگی برای جذب گردشگر است اما تاکنون از این توانمندی استفاده صحیح و بهره کافی کسب نگردیده است. به منظور توسعه گردشگری در این منطقه باید زمانها و مکانهای مناسب جهت حضور گردشگران در منطقه مشخص شود. یکی از مهمترین نیازهای گردشگران آگاهی از وضعیت اقلیمی و زمان های مساعد برای گردشگری است. در این پژوهش برای تعیین زمان مناسب گردشگری در استان مرکزی از شاخص های زیست اقلیمی به کار رفته در مدل ریمن و همچنین داده های اقلیمی دمای هوا، رطوبت نسبی، میزان ابرناکی آسمان و سرعت باد استفاده شده است. پارامترهای مورد نیاز از سازمان هواشناسی کشور در بازه ی زمانی (۱۹۶۴ تا ۲۰۱۴) استخراج و مورد بررسی قرار گرفتند. هم چنین با استفاده از توانایی های GIS گردشگری در میان یابی، تعمیم داده های نقطه ای به پهنه ای و ترکیب نقشه ها، زمان های و مکان های مساعد جهت حضور گردشگران در این منطقه مشخص شده است. با در نظر گرفتن میانگین درازمدت دادههای فوق مقادیر شاخص PET با استفاده از قابلیت های نرم افزار ریمن محاسبه و مقایسه گردید. بررسی ها که در قالب تقویم زمانی ارائه شده نشان می دهد که با توجه به نتایج شاخص PET ماه های آوریل، می، سپتامبر و اکتبر در این استان بهترین شرایط را برای حضور گردشگران دارد و ماه های ژانویه، فوریه، دسامبر، ژوئن، ژوئیه و آگوست هم بدترین شرایط را برای حضور گردشگران دارند.

واژه های کلیدی: تقویم گردشگری، مدل Ray Man، دمای معادل فیزیولوژیک، گردشگر، سیستم اطلاعات جغرافیایی، استان مرکزی

۱- مقدمه

صنعت گردشگری امروزه به قدری در توسعه اقتصادی، اجتماعی کشورها اهمیت دارد که اقتصاد دانان آن راصادرات نامرئی نام نهادند [۱]. به طور قطع گردشگری به عنوان یک نیروی محرکه در توسعه و پیشرفت ملل نقش مهمی دارد. رشد این بخش حتی بیشتر و سریع تر از تجارت جهانی در ایجاد ثروت برای ملل و به ویژه برای کشورهای در حال توسعه نقش داشته است. اقلیم یکی از عناصر جغرافیایی است که فضای جغرافیایی را شکل می دهد و گردشگری که در چنین فضایی شکل می گیرد، بشدت تحت تأثیر عوامل آب و هوایی قرار دارد. مراکز تفریحی موجود چه در گذشته و چه در حال حاضر بخشی از ارزش

^۱ - Physiological Equivalent Temperature (PET)